

Lopunajat vai ajan loppu?

Veli-Matti Kärkkäisen seminaari
eskatologiasta

Taivas ja helvetti - Vai jotakin muuta?

Julia Kujala, 3. vuoden opiskelija
Teopolis 3.-4.2.2026

Suomen
teologinen
opisto

Johdanto

Taivas ja helvetti

- Heijastavat teologisen ajattelun peruslähtökohtia
- Osa laajempaa systemaattista kokonaisuutta
  - Pelastus
  - Kristuksen työ
  - Koko luomakunnan tulevaisuus

Suomen
teologinen
opisto

Sisältö

- Historiallinen keskustelu helvetistä
- Keskeiset tulkintamallit
- Kärkkäisen oma näkemys ja sitä kannattelevat argumentit
- Kysymykset professori Kärkkäiselle

Historiallinen keskustelu helvetistä

Varhaiskirkko

- Uskon perusorientaatiossa huomio kohdistui Kristuksen ylösnousemukseen, kuoleman vallan murtumiseen ja tulevaan pelastukseen
- Helvettikäsitteet eivät määrittäneet kristillisen toivon ydintä

Itäinen

- Rangaistusta tulkittiin prosessina, jolla kasvattava tai parantava tarkoitus

Läntinen

- Augustinuksella suuri rooli
- Korostus perisynnistä ja Jumalan oikeudenmukaisuudesta johti näkemykseen helvetistä ikuisena ja tietoisena rangaistuksena

Keskiaika

- Kristunuskon muuttuessa valtionuskonnoksi – tarve selkeämmille rajoituksille
  - Kadotuksen todellisuus korostettiin
- Helvettiä koskeva keskustelu konkretisoitui entisestään
- Visuaalisia ja mielikuvituksellisia muotoja

Historiallinen keskustelu helvetistä

Reformaatio

- Ei uudistanut radikaalisti
- Kahden lopputuloksen malli säilyi keskeisenä
- Ei ratkaissut helvettikeskustelun peruskysymyksiä

Moderni aika

- Valistuksen jälkeen perinteinen helvettioppi kriittiseen arvioon
- Moraalinen vastenmielisyys ikuisesta rangaistuksesta
- Vaihtoehtoisten tulkintamallien nousu

Nykyteologia

- Helvettiä ei kuvata ensisijaisesti fyysisenä kidutuksena
- Vertauskuvat
- Loputon kadotus ainoa tapa ymmärtää asia?

Keskeiset tulkintamallit

Klassinen kahden lopputilan malli

- Kaksi lopullista ja toisensa poissulkevaa kohtaloa
- Helvetti rangaistuksena synnistä ja Jumalan anteeksiannon torjumisena
- Lopullinen tuomio
- Tietoisen olemassaolon muoto

Saman kehyksen sisäisiä painotuksia

1. Helvetti rangaistuksena ja oikeudenmukaisuutena
  - Oikeutettu vastaus ihmisen torjuntaan
  - Painopisteenä Jumalan pyhyys ja oikeudenmukaisuus
2. Helvetti itsevalittuna erona Jumalasta
  - Ei Jumalan aktiivinen rangaistus
  - Ihmisen vapaa ja traaginen torjunta
  - Painopisteenä ihmisen vapaus ja ihmisen vastaus Jumalan kutsuun

Keskeiset tulkintamallit

Annihilationismi

- Ehdollinen kuolemattomuus
- Olemassaolon päättymisen, jotka pysyvät erossa Jumalasta
- Kuolemattomuus Jumalan lahja

Universalismi

- Jumalan pelastava työ ulottuu lopulta kaikkiin
- Koko luomakunta palautetaan Kristuksen herruuden alle
- Helvetti korkeintaan väliaikainen

Kärkkäisen oma näkemys ja sitä kannattelevat argumentit

1. Perusta: Jumalan rakkauden universaalisuus

- Jumala, joka tahtoo kaikkien pelastusta
- Ydinkysymys tulkintamalleille: miten se voidaan sovittaa yhteen Jumalan universaalin rakkauden kanssa?

2. Perusta: Ihmisen vapaus ja vastuu

- Jumalan pelastava rakkaus ei pakottavaa
- Helvetti ei Jumalan vihareaktio – seuraus omasta vastauksesta Jumalan kutsuun

3. Perusta: Teodikea (kysymys pahan ja kärsimyksen oikeutuksesta)

- Loputon kärsimys asettaa Jumalan rakkauden ja oikeudenmukaisuuden vakavaan jännitteeseen
- Jos kärsimys päämäärätöntä eikä palvele mitään pelastavaa -> teologinen perusteltavuus vaikeaa

Suomen
teologinen
opisto

Kärkkäisen oma näkemys ja sitä kannattelevat argumentit

4. Perusta: Raamatun ja tradition kaksijakoinen todistus

- Vakavia varoituksia kadotuksesta
- Laajoja lupauksia kaikkien pelastuksesta
  - Teologian tehtävä pitää molemmat äänet kuuluvilla

5. Perusta: Kristuksen persoona ja pelastustyön laajuus

- Mikään todellisuus ei jää Jumalan pelastavan työn ulottumattomiin (edes kuolema tai tuonela)
- Merkinä Kristuksen alasastuminen tuonelaan
  - Avaa tilan rohkealle universaalille toivolle

Suomen
teologinen
opisto

Kärkkäisen oma näkemys ja sitä kannattelevat argumentit

- Rinnakkain helvetin todellinen mahdollisuus ja universaali toivo
- Ei esiinny dogmaattisena universalistina

Universaali toivo

- Ei varmuus kaikkien pelastuksesta
- Kristityllä lupa ja velvollisuus toivoa rohkeasti kaikkien pelastusta
- Lopullinen ratkaisu Jumalan käsissä

Kysymykset professori Kärkkäiselle

- **Mihin lopullinen ero ihmisten välillä perustuu, jos universaali toivo kaikkien pelastuksesta on todellinen, mutta helvetti säilyy mahdollisuutena ihmisen vapauden vuoksi?**
  - Eli Miten vältätte sen, ettei tämä jännite johda implisiittiseen predestinaatioon tai teologisesti kestävämpään avoimuuteen, jossa helvetin mahdollisuus jää vaille selitettävää perustaa?
  - Mitkä teologisen tekemisen periaatteet ovat ohjanneet teitä tämänkaltaiseen ajattelumalliin?
- **Miten teidän näkemyksenne mukaan helvetistä tulisi tänään puhua pastoraalisesti vastuullisella tavalla?**
  - Mikä on helvettipuheen oikeutettu ja rakentava tehtävä kirkon opetuksessa ja sielunhoidossa, ja missä kulkee raja, jonka jälkeen puhe helvetistä lakkaa palvelemasta evankeliumia ja alkaa vääristää kuvaa Jumalasta?
  - Miten kohtaisit ihmisen, joka on kokenut pelottelua helvetillä?

Suomen
teologinen
opisto